

ÚVODEM

Jesenická příroda je pro mnohé návštěvníky Jeseníků, Rychlebských hor, či dalších oblastí jesenického okresu stále přitažlivá svou velkou zachovalostí a relativní čistotou. Není tedy divu, že v řadě seminářů Svatováclavských setkání, věnujících se systematicky různým stránkám historie Jesenicka, po geologickém semináři přibývá další přírodovědný seminář, tentokrát věnovaný zoologickým výzkumům. Odkrývá úsilí mnoha lidí, kteří se podíleli a podílejí na podrobnějším poznání zdejší přírody a jejích změn. Předpokládáme, že na tento zoologicky pojatý sborník v pozdějších letech naváže sborník botanický.

Právě historie výzkumů nám ukazuje, jakým změnám zdejší fauna podléhá a dává tak opodstatnění pro ochranu přírody a krajiny na Jesenicku. Zároveň může být i podnětem k zamyšlení nad tím, kolik změn ve zdejším druhovém složení proběhlo, aniž by je někdo stačil zaznamenat, k reflexi našeho lidského působení na přírodu i k intenzivnější snaze zdejší přírodu dále poznávat a dokumentovat.

Práce, které mohou být průvodcem historií zoologických výzkumů jak pro novodobé badatele, tak laické zájemce, nabízíme v pořadí, které odpovídá běžnému členění živočišné říše. Postupně se tak od poznání „jednodušších“ živočichů dostáváme až ke složitějším a nám příbuznějším skupinám. Na samotný závěr je pak zařazena práce související s ochranou toho nejcennějšího a ohroženého z jesenické fauny a doplňující bibliografie prací o jesenické fauně.

Přeji vám inspirativní čtení.

Martin Dýma
biolog Vlastivědného muzea Jesenicka

EINFÜHRUNG

Durch ihren gut erhaltenen Zustand und ihre relative Sauberkeit ist die Jeseníker Natur für viele Besucher des Jeseníky (Altwatergebirges), der Rychlebské hory (Reichensteiner Gebirges) oder weiterer Gebiete der Region Jeseník stets anziehend. So ist es nicht verwunderlich, dass in der Reihe der Seminare zu den St. Wenzelst-Treffen, die systematisch den verschiedenen Seiten der Geschichte der Region Jeseník gewidmet sind, nach dem geologischen Seminar ein weiteres naturwissenschaftliches Seminar folgt, das diesmal den zoologischen Forschungen gewidmet ist. Sichtbar gemacht werden die Anstrengungen vieler Menschen, die sich am weiter ins Detail gehenden Erkennen der hiesigen Natur und ihrer Veränderungen beteiligten und beteiligen. Wir nehmen an, dass an diesen zoologisch orientierten Sammelband in späteren Jahren ein botanischer Sammelband anknüpfen wird.

Gerade die Geschichte der Forschung zeigt uns, welchen Veränderungen die hiesige Fauna unterworfen ist und gibt eine Begründung für den Schutz von Natur und Landschaft der Region Jeseník. Gleichmaßen kann sie auch einen Anstoß zum Nachdenken darüber geben, wie viele Veränderungen in der hiesigen Artenzusammensetzung von statten gingen, ohne dass es irgend jemand aufgezeichnet hätte, als Reflex unseres menschlichen Einwirkens auf die Natur und zu einem intensiveren Bemühen, die hiesige Natur weiter kennenzulernen und zu dokumentieren.

Die Arbeiten, die ein Leitfadens zur Geschichte der zoologischen Forschungen sowohl für Forscher der Gegenwart als auch interessierte Laien sein können, bieten wir in der Reihenfolge an, die der gängigen Unterteilung des Tierreiches entspricht. So gelangen wir Schritt für Schritt vom Kennenlernen „einfacher“ Lebewesen zu den komplizierteren und uns näherliegenden Gruppen.

Als Abschluss ist dann die Arbeit eingeordnet, die mit dem Schutz des wertvollsten und am meisten bedrohten aus der Jeseníker Fauna zusammenhängt und die Bibliografie der Arbeiten über die Jeseníker Fauna ergänzt.

Ich wünsche Ihnen ein anregendes Lesen.

Martin Dýma
Biologe des Heimatkundemuseums der Region Jeseník

WSTĘP

Przyroda Jesenicka jest dla wielu odwiedzających Jesioniki, Góry Złote i inne tereny powiatu Jeseník stale atrakcyjna z powodu stanu zachowania i wględnej czystości. Nic zatem dziwnego, że wśród seminariów św. Wacława, poświęconych różnym aspektom historii Jesenicka, po seminarium geologicznym nastąpiło kolejne przyrodnicze poświęcone badaniom zoologicznym. Prezentuje ono wysiłki wielu ludzi, którzy zajmowali i zajmują się szczegółowym poznaniem tutejszej przyrody i jej przekształceń. Mamy nadzieję, że do niniejszego zbioru artykułów zoologicznych w kolejnych latach dołączy botaniczny.

Historia badań pokazuje jakim zmianom podlegała miejscowa fauna i daje uzasadnienie dla ochrony przyrody i krajobrazu Jesenicka. Może także być impulsem do zastanowienia na tym ile zmian nastąpiło w miejscowym składzie gatunkowym, nad wpływem ludzi na przyrodę i do intensywnych starań nad poznaniem i dokumentowaniem miejscowej przyrody.

Prace, które mogą być przewodnikiem po historii badań zoologicznych dla współczesnych badaczy i osób zainteresowanych tematem, prezentujemy w porządku, który odpowiada powszechnemu podziałowi królestwa zwierząt. Stopniowo od poznania „prostych“ zwierząt dochodzimy do bardziej złożonych i spokrewnionych z nami gromad. Na samym końcu znajduje się praca mówiąca o ochronie najcenniejszych i zagrożonych przedstawicieli jesenickiej fauny oraz uzupełniająca bibliografia publikacji o jesenickiej faunie.

Życzymy inspirującej lektury.

Martin Dýma
biolog Muzea Krajoznawczego Ziemi Jesenickiej